

[Hvidberg.]

Studenterverdenens ulykke hænger navnlig sammen med de dårlige legatforhold. Legatmassen er blevet helt udhulet. Det er hele den økonomiske udvikling, for ikke at sige den snigende inflation, som har ført dette med sig, og man må derfor stille det spørgsmål, om det så ikke havde været det naturligste, at man nu først så at sige restituerede legatmassen for studenterne, bragte stipendierne à jour, at staten, for at sige det groft, gav tilbage, hvad den har taget fra studenterne; så ville de kunne klare sig selv. Det viser sig, at stipendieudvalgene er de bedste til at få pengene til at falde blandt de unge, hvor de virkelig skal falde. Og efter at man havde ordnet dette område, kunne man tage fat på de andre områder og prøve at hjælpe der. En sådan stykkevis gennemførelse af den store opgave ville vistnok have visse fordele; man ville derved bedre, synes jeg, kunne få indseende med de enkelte uddannelsesområder. Nu er jeg ikke fuldstændig sikker på, når man ordner dette under eet, at så ikke enkelte grupper bliver for ringe behandlet, navnlig måske studenterne.

Den højtærede undervisningsminister var ved sidste førstebehandling så uforsigtig at bringe gamle Estrups navn ind i debatten. Det var gået frem med de konservative siden da, sagde ministeren med den ham egne form for ironi. Men nu, ser jeg, har professor Stig Iuul gjort opmærksom på, at når man henser til prisniveauet og studentertallet, ja, så svarer det tilbud, som den højtærede minister nu giver, til 100 000 kr. ved århundredskiftet, medens Danmarks højre dengang gav studenterne 250 000 kr. Jeg skal nu ikke på nogen måde indlade mig på historiske betragtninger, men jeg vil dog gerne have lov til at retfærdiggøre de gamle højremænd.

Nuvel, den højtærede minister har ønsket at løse ungdommens uddannelsesproblem under eet. Det kan jo have sine fordele, og det kan man måske også, men jeg er ikke i tvivl om, at det i virkeligheden er vanskeligere for os på den måde.

Der er åbenbart her i folketinget et almindeligt ønske om at hjælpe ungdommen, så langt som vi nu har evne til det, og så er det også klart, ikke sandt, at så har intet enkelt parti nogen grund til at slå

politisk mønt af denne sag. Det håber jeg heller ikke vil ske. Man bør f. eks. afholde sig fra propagandistiske slogans og fraser, der har det ved sig, at de ikke altid er helt sande, og jeg vil spørge, om vi nu ikke skal holde op med dette, at „uddannelsesmonopolet må brydes“, eller forøvrigt også udtrykket: „uddannelsens demokratisering“. Det er jo efterhånden sådan, at der ingen grænser er for, hvilke betydninger man herhjemme lægger i ordet demokrati eller demokratisering. Og når den højtærede minister ved sidste førstebehandling, som jeg husker det, talte med ikke ringe patos om, at det ville være en smuk tanke, at de formuer, der efterlades ved død, i nogen grad kommer ungdommen tilgode, så synes jeg naturligvis også, det er snukt, men jeg synes, at det ville være endnu smukkere, hvis det blev sådan, at når en mand eller kvinde har sparet noget sammen, kan de selv få lov til at træffe bestemmelse om, hvilken ungdom det skal tilfalde, f. eks. den ungdom, der er knyttet til dem selv ved slægtens bånd. Vi behøver såmænd ikke at ødelægge slægtssammenholdet og familiebåndet her i landet mere, end det allerede er sket. Jeg synes heller ikke, ministeren havde behøvet at forkynde, at det skulle være en ret for de unge, ikke en nådeshjælp. I virkeligheden er det skæbnesvangert at indføre disse ord i det lange løb. Ret skal man absolut sige nu, hvorved man jo — som en klog mand allerede har gjort opmærksom på — ødelægger glæden for de unge ved at modtage, forøvrigt også ødelægger glæden for dem, der skal give. Og når jeg nu tænker på et hjem, hvor man har børn under uddannelse, og hvor et forældrepar giver afkald i nogle år, måske i mange år, for at give deres børn en uddannelse, ja, så er det jo ikke en ret, og det vil børnene heller ikke komme og sige til forældrene, men det er heller ikke en nådessag. Man skal ikke anvende hverken det ene eller det andet af disse udtryk i den forbindelse. Det er naturligt og rigtigt. Det bedste og det naturligste er altid, som allerede det ærede medlem hr. Henry Christensen har gjort opmærksom på, at det er forældrene, der hjælper børnene til deres studium.

Jeg skal ikke sige mere om dette, men skal gå over til at fremsætte nogle få bemærkninger om selve det lovforslag, som